

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2021-06-24
Stockholm

Mål nr
M 13042-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-11-02 i mål nr M 2590-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Helsingborgsmarknad AB, 559152-7931

Motpart

Miljönämnden i Helsingborgs stad

SAKEN

Tillsyn enligt miljöbalken på fastigheten A i Helsingborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljönämnden i Helsingborgs stads beslut den 24 mars 2020 i ärende nr 2020-50.

Dok.Id 1707522

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Helsingborgsmarknad AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut.

Miljönämnden i Helsingborgs stad har motsatt sig ändring.

Parterna har till stöd för sin talan i allt väsentligt anfört detsamma som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Punkten 1 i nämndens beslut har upphävts genom länsstyrelsens avgörande och det som återstår att pröva i målet är således punkterna 2 och 3 i beslutet.

Bolaget har genom punkten 2 förelagts att anmäla verksamheten enligt vissa verksamhetskoder i miljöprövningsförordningen (2013:251). Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att utredningen ger tillräckligt stöd för att bolaget bedriver anmälningspliktig verksamhet i form av att förbereda avfall för återanvändning och lagra farligt avfall som en del av att samla in det (29 kap. 47 § och 51 § miljöprövningsförordningen [2013:251]). En sådan verksamhet ska anmälas i förväg och får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat (9 kap. 6 c § miljöbalken). Eftersom den aktuella verksamheten har påbörjats utan sådan anmälan har det funnits fog för att rikta tillsynsåtgärder mot bolaget.

Anmälningsplikten för aktuell verksamhet är föreskriven med stöd av bestämmelsen i 9 kap. 6 § miljöbalken. Syftet med anmälningsplikten är att tillsynsmyndigheten i förväg ska få kännedom om en planerad verksamhet och kunna bedöma verksamhetens lämplighet på platsen samt föreskriva om försiktighetsmått, förbud eller att verksamheten ska tillståndsprövas (27 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). För denna typ av anmälan finns särskilda bestämmelser rörande handläggningen (t.ex. 25 f § och 26 § nämnda förordning) samt handlingsregler och

sanktionsbestämmelser gällande mot verksamhetsutövaren (9 kap. 6 c § och 29 kap. 4 § första stycket 1 b) miljöbalken). Efter en anmälan kan alltså tillsynsmyndigheten meddela föreskrifter om försiktighetsmått eller att anmälan inte föranleder någon åtgärd. Sådana ställningstaganden från tillsynsmyndigheten innebär inte att verksamhetsutövaren är tryggad mot senare tillsynsåtgärder. Tillsynsmyndigheten har ett löpande tillsynsansvar och en skyldighet att agera om och när det behövs för att se till att miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken följs (26 kap. 1 § och 9 § miljöbalken). I det arbetet har myndigheten möjlighet att förelägga verksamhetsutövaren att inkomma med behövliga uppgifter eller utredningar (26 kap. 21 § och 22 § miljöbalken) varefter nya förelägganden eller förbud kan meddelas.

Punkten 2 i det aktuella beslutet är utformad som ett föreläggande att inkomma med anmälan om verksamhet enligt specifika punkter i miljöprövningsförordningen. Tillsynsbestämmelsen i 26 kap. 9 § miljöbalken förhindrar, enligt sin ordalydelse, inte tillsynsmyndigheten att förelägga en verksamhetsutövare att anmäla en pågående verksamhet. Som redogjorts för ovan är en anmälan av aktuellt slag emellertid enligt gällande regler avsedd att göras innan verksamheten påbörjas. En sådan ordning överensstämmer även med systematiken kopplad till anmälningsförfarandet. Förhållandet mellan när en anmälan görs och verksamheten sätts igång får viss rättsverkan samtidigt som myndighetens bedömning av anmälan inte hindrar fortsatta ingripanden. Mot den bakgrunden är det inte lämpligt att utforma ett föreläggande för en pågående verksamhet som en skyldighet att i efterhand ge in en sådan anmälan (se MÖD 2014:38; jfr dock Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 juni 2017 i mål nr M 1278-16). Punkten 2 i nämndens beslut ska därför upphävas.

Bolaget har genom punkten 3 förbjudits att både inomhus och utomhus, ta emot farligt avfall, icke-farligt avfall och elektriskt avfall (såsom inte fungerande vitvaror). Förbudet i denna punkt förefaller inte helt överensstämma med den verksamhet som är pågående enligt punkten 2. Mot den bakgrunden, och med beaktande av sambandet med övriga beslutspunkter, ska även punkten 3 upphävas.

Sammanfattningsvis ska således nämndens beslut i dess helhet upphävas. Detta avgörande hindrar inte nämnden från att vidta fortsatta nödvändiga tillsynsåtgärder.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Rikard Backelin och Li Brismo, referent, samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Lina Vogel.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-11-02
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2590-20

PARTER

Klagande

Helsingborgs Marknad AB

Motpart

Helsingborgs stad, Miljönämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2020-04-23 i ärende nr 505-13426-2020, se bilaga 1

SAKEN

Tillsyn enl miljöbalken på fastigheten A, Helsingborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljönämnden i Helsingborgs kommun beslutade den 24 mars 2020 att förelägga Helsingborgs Marknad AB, org.nr. 559152-7931, att senast två veckor efter att ha tagit del av kommunens beslut:

1. Göra sig av med samtliga vitvaror och till miljönämnden redovisa kvitto eller motsvarande dokumentation som styrker att ni lämnat vitvarorna till en godkänd avfallsmottagare, alternativt,
2. Anmäla er verksamhet till miljönämnden enligt verksamhetskod 90.29 och/eller 90.60 enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Vidare beslutade miljönämnden att omedelbart förbjuda Bolaget att:

3. Ta emot farligt avfall, icke farligt avfall och elektriskt avfall (såsom inte fungerande vitvaror). Beslutet gäller både inomhus och utomhus.

Punkt 1 och 3 kommer att upphävas av miljönämnden för det fall att punkten 2 uppfylls i sin helhet och redovisas komplett. För det fall Bolaget gör sig av med samtliga vitvaror enligt punkten 1 och upphör med att ta emot avfall enligt punkten 3 kommer punkten 2 att upphävas av miljönämnden.

Miljönämnden beslutade även att förena punkterna 1 och 2 med ett löpande vite på 10 000 kronor för varje tvåveckorsperiod som förflyter utan att Bolaget följt punkterna. Miljönämnden beslutade vidare att förena punkt 3 med ett löpande vite på 10 000 kronor. Ansökan om utdömande kan göras varje gång miljönämnden konstaterar en överträdelse.

Miljönämndens beslut överklagades av Helsingborgs Marknad AB till Länsstyrelsen i Skåne län. Länsstyrelsen beslutade den 23 april 2020 att upphäva punkt 1 i miljönämndens beslut och avslå överklagandet i övrigt.

Länsstyrelsens beslut har överklagats av Helsingborgs Marknad AB till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Helsingborgs Marknad AB (nedan benämnt Bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens och miljönämndens beslut vad gäller punkterna 2 och 3 i nämnden beslut från den 24 mars 2020.

Bolaget har som grund för yrkandet anfört huvudsakligen följande.

Bolagets verksamhet är i första hand uthyrning av egna eller arrenderade lokaler och i andra hand tillverkning av kontors- och butiksinredning. Bolagets inställning är att det inte finns förutsättningar att kräva att bolaget skall anmäla yrkesmässigt förberedande av avfall för återvinning och/eller lagring av farligt avfall såsom elektriska eller elektroniska produkter överstigande 1 ton men högst 50 ton.

Uthyrning av lokal är idag till största delen förlagd till ”loppisverksamhet” där kunden hyr en plats i en större lokal, tidigare hyrde man även ut större lokaler eller delar av en stor lokal till företag.

När det gäller bolagets andra verksamhetsdel som är tillverkning av kontors- och butiksinredning är inställningen densamma, det handlar inte om skrot eller avfall.

En del av inredningen är i vissa fall bestående av kylskåp och/ eller annan elektrisk utrustning. Denna utrustning köps in från konkursbon eller dödsbon och genom normalt försäljning/inköpsförfarande. Alla produkter testas innan köp och de produkter som inte fungerar eller på annat sätt inte passar verksamhetens ändamål köps inte. Vid varje försäljning framgår det av kvittot vad avsikten med produkten är och resultaten från inköptestet av den specifika produkten överlämnas till köparen.

Samtliga vitvaror testas på samma sätt, därefter rengörs och iordningsställs produkterna, det kan även hända att man förser dessa med nya rostfria paneler eller aluminiumpaneler, folierar skåpen eller på annat sätt ändrar utseendet enligt kundens önskemål. Varorna är således inte skrot.

Myndigheternas beslut bygger till stor del på att man har blandat ihop Bolagets verksamhet med en tidigare och numera avflyttad hyresgästs verksamhet.

Miljönämnden har i yttrande an fört huvudsakligen följande.

Miljönämnden anser att bolagets huvudsakliga verksamhet utgörs av handel med begagnade vitvaror, vilket även omfattar hantering av vitvaru-avfall. Bolaget annonserar frekvent på blocket.se och på marknadssidor på Facebook, vanligtvis under namnet ”D A”. Dessa annonser avser till stor del vitvaror, vilket framgår av bilaga 1 där det i en av annonserna syns tvättmaskin nr 38, som även har dokumenterats av miljönämnden. I samma bilaga återfinns ett antal av Bolagets andra annonser, som visar att deras handel med vitvaror är omfattande och systematisk.

Fastigheten A, där Bolaget driver verksamhet, ägs av Helsingborgs stad. Bolaget kan därför inte, och tillåts inte, bedriva någon form av uthyrning av lokaler på denna fastighet. Bolaget har dessutom, enligt Bolagsverkets näringslivsregister, inga fastighetsinnehav och har således heller inga lokaler att hyra ut.

Miljönämnden vidhåller att bolaget genom sin verksamhet tar emot och lagrar avfall i form av uttjänta vitvaror. Detta har konstaterats i samband med inspektionen av verksamheten den 13 december 2019. Vid inspektionen medverkade bolagets representant AH, som medgav att avfallet i form av vitvaror som förvarades utomhus tillhörde Bolaget. AH försäkrade dessutom att avfallet skulle flyttas inomhus. AH berättade även om Bolagets ambition att låta exportera vitvaror till Afrika.

Ett försök till sådan gränsöverskridande transport av avfall har upptäckts av Länsstyrelsen Skåne, som den 15 januari 2020 förbjöd export av en container med tvättmaskiner, frysar, kylskåp och skrivare. Containern stod uppställd på B, d.v.s. Bolagets adress.

Efter länsstyrelsens förbud har miljönämnden hanterat containern och dess innehåll av avfall, däribland vitvaror, i ett separat tillsynsärende. Bland annat har miljönämnden förelagt containerns ägare United for import export & commercial agencies i Helsingborg AB (United) att avfallet i containern skulle tas om hand på ett miljöriktigt sätt. Detta beslut har Bolaget bifogat till sitt yttrande till domstolen. Vad Bolaget däremot inte har redovisat för domstolen är att vitvaru-avfallet som återfanns i containern hade sålts av Bolaget till United. Detta framgår av en fakturakopia som har skickats till länsstyrelsen i samband med deras tillsyn. Av fakturan framgår bland annat att Bolaget har sålt 39 kylar till United för 4 875 kronor, en orimlig summa om kylarna inte vore ett avfall. Företrädare för United har dessutom meddelat att avfallet sedermera har återlämnats till Bolaget.

Att Bolaget återtog avfallet har AH bekräftat via ett telefonsamtal med miljöförvaltningen. AH har dessutom vid en uppföljande inspektion den 27 februari 2020 uppvisat ett dokument som anger att Bolaget har tagit åter ”varor” från United. I samband med detta visade AH vilka ”varor” det var frågan om, genom att uppvisa kreditfaktura nummer 141, en faktura som visar Bolagets återtagande av det vitvaru-avfall som återfanns i containern. Miljönämnden utfärdade därefter det överklagade beslutet om förbud eller anmälan verksamheten.

Således har två, oberoende av varandra, myndigheter konstaterat att vitvarorna som återfanns i containern utgjorde ett avfall. Det har även konstaterat att Bolaget överlät avfallet till United, för att därefter ta tillbaka det. Miljönämnden har slutligen även dokumenterat att vitvaru-avfall har lagrats utomhus på Bolagets adress. Bolaget hanterar således avfall i form av vitvaror på adressen B och verksamheten drivs yrkesmässigt.

Bolaget ska sammanfattningsvis förbjudas att ta emot farligt avfall, icke farligt avfall och elektriskt avfall (såsom inte fungerande vitvaror), alternativt anmäla sin verksamhet till miljönämnden.

Bolaget har i bemötande av miljönämndens yttrande anfört huvudsakligen följande.

Det Bolaget motsätter sig är att klassas för en typ av verksamhet som inte bedrivs av Bolaget. Eftersom Bolaget inte säljer, köper eller lagrar skrot finns det ingen anledning att det skall föreläggas att anmäla den typen av verksamhet. När det gäller uthyrning av lokaler så handlar det för Bolagets del om att hyra ut delar av lokalen, i första hand till de som skall sälja sina produkter på Bolagets loppis. När det gäller hyra av lokal regleras detta i 12 kap. jordabalken. Det framgår där att om man endast avser att hyra ut delar av lokalen finns det inget krav på att du behöver hyresvärdens samtycke om du själv utnyttjar resterande del av lokalen. Det finns dock sedan tidigare hyresvärdens godkännande av Bolagets verksamhet och efter att Helsingborgs Stad köpte fastigheten har de inte fått några begränsningar avseende denna typ av uthyrning. I hyresavtalet är det inskrivet att skylten får monteras på fastighetens fasad, skylten fanns också när Helsingborgs stad köpte fastigheten. Den har alltså inte monterats efter köpet. I sitt yttrande säger miljöförvaltning att länsstyrelsen förbjöd export av en container med vitvaror bestående av tvättmaskiner, kylar, frysar m.m. tillhörande ett annat företag. Miljönämnden vill framställa att alla vitvaror som det andra bolaget skulle exportera var inköpta från Bolaget. Man har utelämnat den fortsatta diskussioner avseende de återköpta maskinerna samt deras skick. Det skall också påtalas att de maskiner som såldes till Bolaget som skulle exportera dessa var testade och försedda med dokumentation såsom testprotokoll och skicket var detsamma när Bolaget återköpte dessa, som för övrigt var del av containerinnehållet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Av miljönämnden yttrande i målet framgår att det vid nämndens tillsynsbesök hos bolaget i december 2019 fanns en stor mängd icke fungerande vitvaror såväl utomhus som inomhus i bolagets lokaler och att bolagets företrädare vid tillfället uppgav att dessa tillhörde bolaget. Företrädare för bolaget uppgav då att vitvarorna var tänkta för export. Nämnden har vidare i yttrande i målet uppgett att bolaget genom annonser bl.a. på Blocket säljer begagnade vitvaror. Av nämndens yttrande framgår vidare att bolaget sålt begagnade vitvaror till ett annat bolag med avsikten

att dessa skulle exporteras. Efter att exporten förbjudits på grund av avsaknad av tillstånd för export av avfall, har bolaget köpt tillbaka de aktuella vitvarorna.

De av nämnden redovisade uppgifterna har inte bestridits av bolaget. Utredningen i målet visar därför enligt mark- och miljödomstolen att bolaget bedriver handel med avfall i form av begagnade vitvaror. Miljönämnden har därför haft laglig grund för sitt beslut att förelägga bolaget att inkomma med en anmälan av verksamheten enligt miljöprövningsförordningen. Miljönämnden kan därefter föreskriva de försiktighetsmått som behövs med hänsyn till människors hälsa och miljön. Vad bolaget anfört i sitt överklagande och yttrande föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Bolagets överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 23 november 2020.

Bengt Johansson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit f.d. rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson.